

Liturgie voor de viering van donderdag 18 april 2019; Witte Donderdag

Plaats: Ontmoetingskerk

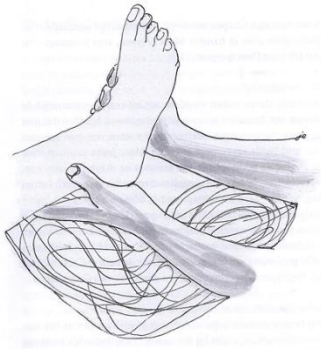
Aanvangstijd: 19.30 uur

Voorganger: ds. Peter van der Schans

Organist: Marjan Klein-Spijker

Thema: De tijd van liefde tot het uiterste is gekomen

Bijzonderheden: We vieren de Maaltijd van de Heer met elkaar

Protestantse gemeente te IJsselstein

**Protestantse
Kerk**

De Paaskaars brandt

Orgelspel vooraf

De dienstdoende ambtsdragers komen binnen

Welkom door de voorganger

AAN HET BEGIN

Toewijding door stil gebed en kort orgelspel

We gaan staan

Groet

Bemoediging

We zingen: Intochtslied (staande): Psalm 81:8 en 9

We gaan weer zitten

Gebed aan het begin, dat we besluiten met het zingen van: Lied 561:1

(Gebed van verootmoediging bij Psalm 116)

*Heer, onze God,
als benauwdheid dreigend op ons valt,
stel ons dan in de ruimte.
Als de donkerheid van zorg en angst ons overvalt,
laat uw licht dan over ons opgaan.
Als wij gevangen zijn in schuld en teleurstelling,
maak ons dan in Jezus' naam vrij,
want Hij is het toch die ommekeer brengt.
In Hem keren wij ons naar U toe
en durven erop te vertrouwen
dat ook wij voor het licht geschapen zijn;
dat ook wij de ruimte krijgen om te worden wie wij werkelijk zijn
dat wij het licht krijgen om te groeien en vrucht te dragen
als uw goed schepping,
dat wij ervaren dat leven uit liefde geen onbegonnen werk is. '*
*U zet de toon en wij stemmen gaarne in.
Open ons hart daarvoor!
Amen.*

We zingen het loflied: Psalm 116:1

DIENST VAN HET WOORD

Schriftlezing: Johannes 12:23-28 en 13:1-15 door Thea van Dijk

NBV	Naardense Bijbel
<p>23 Jezus zei: 'De tijd is gekomen dat de Mensenzoon tot majesteit wordt verheven.</p>	<p>23 Maar Jezus zegt in zijn antwoord tot hen: gekomen is het uur dat de mensenzoon verheerlijkt wordt (Jes. 52,13);</p>
<p>24 Waarachtig, ik verzeker u: als een graankorrel niet in de aarde valt en sterft, blijft het één graankorrel, maar wanneer hij sterft draagt hij veel vrucht.</p>	<p>24 amen, amen, ik zeg u: als de graankorrel niet valt in de aarde en sterft dan blijft hij alléén; maar als hij sterft draagt hij overvloedig vrucht;</p>
<p>25 Wie zijn leven liefheeft verliest het, maar wie in deze wereld zijn leven haat, behoudt het voor het eeuwige leven.</p>	<p>25 wie zijn lijf-en-ziel liefheeft zal haar verliezen, en wie in deze wereld zijn lijf-en-ziel 'haat' zal haar bewaren voor eeuwig leven;</p>
<p>26 Wie mij dient moet mij volgen: waar ik ben zal ook mijn dienaar zijn, en wie mij dient zal door de Vader geëerd worden.</p>	<p>26 als iemand mij dienstbaar wil zijn moet hij mij volgen, en waar ik ben daar zal ook mijn bediende zijn; als iemand mij bedient zal de Vader hem eer bewijzen;</p>
<p>27 Nu ben ik doodsbang. Wat moet ik zeggen? Vader, laat dit ogenblik aan mij</p>	<p>27 nu 'is mijn ziel verbijsterd' (Ps. 6,4);</p>

voorbijgaan? Maar hiervoor ben ik juist gekomen.

28 Laat nu zien hoe groot uw naam is, Vader.' Toen klonk er een stem uit de hemel: 'Ik heb mijn grootheid getoond en ik zal mijn grootheid weer tonen.'

...

131 Het was kort voor het pesachfeest. Jezus wist dat zijn tijd gekomen was en dat hij uit de wereld terug zou keren naar de Vader. Hij had de mensen die hem in de wereld toebehoorden lief, en zijn liefde voor hen zou tot het uiterste gaan.

2 Jezus en zijn leerlingen hielden een maaltijd. De duivel had intussen Judas, de zoon van Simon Iskariot, ertoe aangezet Jezus te verraden.

3 Jezus, die wist dat de Vader hem alle macht had gegeven, dat hij van God was gekomen en weer naar God terug zou gaan,

4 stond tijdens de maaltijd op. Hij legde zijn bovenkleed af, sloeg een linnen doek om

5 en goot water in een waskom. Hij begon de voeten van zijn leerlingen te wassen en droogde ze af met de doek die hij omgeslagen had.

6 Toen hij bij Simon Petrus kwam, zei deze: 'U wilt toch niet mijn voeten wassen, Heer?'

7 Jezus antwoordde: 'Wat ik doe, begrijp je nu nog niet, maar later zul je het wel begrijpen.'

8 'O nee,' zei Petrus, 'mijn voeten zult u niet wassen, nooit!' Maar toen Jezus zei: 'Als ik ze niet mag wassen, kun je niet bij mij horen,'

wat moet ik zeggen?-

'Vader, red mij uit dit uur' (Ps. 6,5 en 7,2)?-
nee, daarom ben ik gekomen:

voor dit uur!...

28 'Vader, verheerlijk uw Naam!' (Ps. 8,2-10)

Dan komt er een stem uit de hemel:

'ik heb hem verheerlijkt
en zal hem wéér verheerlijken!'
(Ps. 7,6 en 8,6 en 1 Sam. 2,30)

1 Maar* voor het feest van het Pesach, als Jezus weet dat zijn uur gekomen is om uit deze wereld over te gaan naar de Vader,

betoont hij,

die de zijnen in de wereld heeft liefgehad, hun ook zijn liefde tot aan de voleinding.

2 Het geschiedt tijdens een maaltijd:

als de uiteenwerper reeds in het hart van Judas Simonszoon Isjkariot heeft geworpen dat hij hem moet prijsgeven,

3 en hij weet

dat de Vader hem alles in de handen heeft gegeven

en dat hij van bij God gekomen is en tot God heen gaat,

4 dat hij zich opricht* van de maaltijd, zijn kleren aflegt,

een linnen doek neemt

en zich daarmee omgordt.

5 Vervolgens werpt hij water in het wasbekken

en begint de voeten van de leerlingen te wassen

en af te drogen met de linnen doek waarmee hij omgord is geweest.

6 Dan komt hij bij Simon Petrus; die zegt tot hem:

heer, wast ú mij de voeten?!

7 Jezus antwoordt en zegt tot hem:

wat ik doe, daar heb jij nu geen weet van, maar na deze dingen zul je het herkennen.

8 Petrus zegt tot hem:

u zult mij de voeten niet wassen, tot in de eeuwigheid niet!

Jezus antwoordt hem:

als ik je niet mag schoonwassen heb je geen deel aan mij!

<p>9 antwoordde hij: ‘Heer, dan niet alleen mijn voeten, maar ook mijn handen en mijn hoofd!’</p> <p>10 Hierop zei Jezus: ‘Wie gebaad heeft hoeft alleen nog zijn voeten te wassen, hij is al helemaal rein. Jullie zijn dus rein – maar niet allemaal.’</p> <p>11 Hij wist namelijk wie hem zou verraden, daarom zei hij dat ze niet allemaal rein waren.</p> <p>12 Toen hij hun voeten gewassen had, deed hij zijn bovenkleed aan en ging weer naar zijn plaats. ‘Begrijpen jullie wat ik gedaan heb?’ vroeg hij.</p> <p>13 ‘Jullie zeggen altijd “meester” en “Heer” tegen mij, en terecht, want dat ben ik ook.</p> <p>14 Als ik, jullie Heer en jullie meester, je voeten gewassen heb, moet je ook elkaars voeten wassen.</p> <p>15 Ik heb een voorbeeld gegeven;</p>	<p>9 Simon Petrus zegt tot hem: heer, niet alleen mijn voeten nee, ook de handen en het hoofd!</p> <p>10 Jezus zegt tot hem: wie een bad heeft genomen hoeft zich, behalve de voeten, niet meer te laten wassen, - nee, die is geheel rein; en jullie zijn rein, - echter niet allen!</p> <p>11 Want hij heeft geweten wie hem zou prijsgeven; daarom zegt hij ‘jullie zijn niet allen rein’.</p> <p>12 Wanneer hij hun dan de voeten heeft gewassen neemt hij zijn kleren terug en gaat hij weer aanliggen; hij zegt tot hen: herkent ge wat ik aan u heb gedaan? -</p> <p>13 gij die mij ‘leermeester’ en ‘heer’ noemt, gij zegt dat goed, want ik ben dat;</p> <p>14 als dan ik, de heer en leermeester, u de voeten was, zijt ook gij verschuldigd elkaar de voeten te wassen;</p> <p>15 want ik heb u een voorbeeld gegeven opdat, zoals ik aan u gedaan heb ook gij zult doen! -</p>
---	--

We zingen: Lied 28 (uit *Zingenderwijs* op de melodie van Lied 512)

Verkondiging:

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Ik wil proberen iets te zeggen over het bijzondere van de evangelist Johannes als het gaat om zijn kijk op Jezus. En helemaal als het gaat om het einde van de weg van Jezus, om zijn kruisiging.

12:23 *Jezus zei: ‘De tijd is gekomen dat de Mensenzoon tot majesteit wordt verheven.*

13:1 *Het was kort voor het pesachfeest. Jezus wist dat zijn tijd gekomen was en dat hij uit de wereld terug zou keren naar de Vader.*

Het gaat me dan om de tijd die voor Jezus is gekomen. En om het verheffen van Jezus tot majesteit. Daarmee heb je voor de evangelist Johannes typerende woorden te pakken in zijn visie op de weg van Jezus.

Voor Jezus is nu het uur U gekomen. De tijd is rijp. Het moment van de waarheid aangebroken. Nu gaat het er om!

Dat was eerder in het verhaal van Johannes nog niet zo. Bijvoorbeeld: in het verhaal van de bruiloft te Kana zegt Jezus duidelijk tegen zijn moeder: “*Mijn tijd is nog niet gekomen.*”

Nu dus wel. Het is het uur van de zinnen tot het einde lief hebben (13:1). Het uur van zijn leven geven voor hen (15:13). Het uur van de dood (7:30 en 8:20).

Het is ook het uur van de verheffing van de Mensenzoon tot majesteit. Christenen herkennen in die Mensenzoon Jezus zelf. Jezus wordt verheerlijkt. Jezus wordt verheven. En dat gebeurt nota bene in lijden, kruis en opstanding. Hier is het hoogtepunt van de weg van Jezus. De bekroning van zijn missie, zijn zending van Godswege.

Dat zijn allemaal grote woorden. Mooie begrippen voor wat in wezen een vreselijke weg is. Eenzaamheid, lijden, verlatenheid. Maar nog erger: kruisiging en dan dus sterven op een wrede, hardvochtige manier. Is dat nou zo mooi? Is dat goed? Heeft het zin? Betekenis? De grootheid, de verheerlijking is bij Johannes dood en leven tegelijk. Donker en licht gaan samen. Jezus gaat de weg. Hij loopt niet weg voor lijden en dood. Hij zal de wil van God de Vader ten einde toe gehoorzamen. Het is nu de tijd, hoe spannend het ook wordt.

Naar de overtuiging van Johannes zijn leven en dood van Jezus één en al verheerlijking. Jezus wordt aan het kruis gehangen. Dat kan niet zonder letterlijk optillen, verhogen, omhoog heffen. Dat is de pijnlijke kant. Het is en blijft een executie. Een vernietigende handeling. Dat is ook lijden. Maar Johannes noemt dat woord niet.

Want bij Johannes is de kruisiging ook promotie voor Jezus. Wat Jezus ondergaat is een stap omhoog. Is het gebeuren, het optillen op een hoger plan brengen. Het opheffen van Jezus boven de grond, boven het oppervlak van de aarde uit – dat is voor Johannes tegelijk een optillen in goddelijke heerlijkheid.

Vernietiging van Jezus is verheerlijking, grootheid tonen, tot majesteit verheffen. Doodgaan is naar huis gaan, is de opgang naar God, is thuiskomen bij de Vader en delen in diens glorie. Voor Johannes is het kruis geen moordwapen. Maar een troon waar Jezus op komt te zitten dankzij God.

Daarbij spelen bepaalde voorstellingen uit die dagen een rol. Men zegt in die tijd: God woont boven op de hoogste verdieping van het heelal. Van daaruit is Jezus neergedaald en daarheen zal hij worden verhoogd tot bij God. Daarbij speelt het kruis een cruciale rol!

1. Dat brengt me meteen bij een verdere uitleg van wat Johannes bedoelt. Dat gaat om het beeld van de graankorrel. Jezus gaat dus vanuit de hemel naar de aarde. Ja, hij gaat zelfs de aarde in, als graankorrel. Hij wordt in de grond gezaaid. Maar Jezus wordt daardoor ook opgericht, naar boven toe. Hij gaat ten hemel, verhoogd tot bij God. Hij is vruchtbaar. Jezus laat op zijn hele levensweg zien, dat je móet zaaien om vrucht te dragen. Het zaad moet je loslaten. Moet de aarde in. Je moet je leven verliezen om te winnen. Als je leven krampachtig vast houdt voor je zelf, dan is dat geen echt leven. Maar als je doet zoals Jezus deed: als je je leven uit handen geeft en bij anderen laat zijn – dan leef je dubbel: in jezelf, in anderen. Dat levert heerlijke vruchten op!

2. En dan is er nóg een voorbeeld van de manier waarop Johannes over deze dingen schrijft. Hoe hij de weg van Jezus duidt als weg naar verheerlijking. Dat zit hem in het verhaal over de voetwassing.

Weer gaat het om naar de grond toe gaan. Misschien niet helemaal de grond in, zoals bij de graankorrel. Maar het gaat om een laag-bij-de-grondse activiteit van Jezus. Een ver-neder-ende bezigheid. Voor een voetveeg. Hij wil niet de baas zijn op een hoog verheven manier. Hij wil niet in hemelse sferen blijven zitten. Maar daalt af. Tot op de grond. Op zijn knieën. Hij wast de voeten van de leerlingen. Een klus voor de laagste slaaf die je maar denken kunt. Maar Jezus doet het gewoon. Niks te trots. Niks geen neus ophalen. Maar buigen. Jezus buigt zich onder de voeten van de ander. Van wie bij hem zijn. Wie ook, waar ook, wat ook.

Dienen. Liefde tot het uiterste. Zo verheerlijkt de Zoon de Vader. En de Vader verheerlijkt de Zoon door hem te bevestigen. Wat Jezus doet is blijvend teken van wil en bedoelingen God.

3. En tenslotte brengen we het vanavond ook, om zo te zeggen, in beeld. Als tekenen die verwijzen naar de weg van Jezus. Naar handel en wandel van hem. We spelen het in ernst en vrolijkheid uit.

We breken het brood. Het hele brood wordt niet voor ons zelf gehouden. Voor eentje onder ons. Jezus is niet voor één iemand. Maar hij laat zich breken. Hij laat zich uitdelen. We delen in de betekenis van Jezus.

En met de beker gaat het net zo! De wijn wordt niet voor ons zelf gehouden. Voor eentje onder ons. Jezus is niet voor één iemand. Hij laat zich uitgieten. Hij laat zich uitdelen. En weer mogen we delen in de betekenis.

In het spoor van Jezus worden ook wij verheerlijkt. Het is pijnlijk. Loslaten als het zaad. Dienen aan de grond. Liefde breken en delen. Dat kan soms ontzettend zeer doen. Maar je zelf weggeven op de weg en de wijze van Jezus is heerlijk thuiskomen bij God. Dat vieren we!

Amen.

Meditatief moment: orgelspel

We zingen: Lied 569

DIENST VAN DE TAFEL VAN DE HEER

Gebeden: dankgebed – voorbeden – stil gebed

De kracht van de liefde

God, we danken u
 voor de kracht van de liefde,
 die grondtoon van geluk
 die meetrilt in hoe we kijken,
 wat we horen en ervaren.
 Die doorklinkt in wat we zeggen
 en nagalmt in wat we doen.

We danken u
 voor de kracht van de liefde
 die ogen kan doen stralen
 en ontwapent met een lach.
 Die koude harten ontdooit
 en een warme golfstroom
 door een mens kan sturen.

We danken u
 voor de kracht van de liefde
 die muren afbreekt
 en verschillen overbrugt.

Die mensen zo sterk maakt
dat ze boven hun eigen
onmacht uit kunnen stijgen.

(Greet Brokerhof van der Waa_Zeg het maar gewoon 3, p91)

(liefde voorbij de laatste grens

'en Hij had hen lief tot het uiterste'

Johannes 13:1)

bidden we
voor wie tot het uiterste beproefd wordt:
om geduld, het over de grens uit te houden,
om geduld, bij het blijven vragen om recht.

bidden we
voor wie alle grenzen gesloten zijn:
om moed, een nieuw pad te vinden in het land dat rest,
om moed, zichzelf daarbij niet te verliezen.

bidden we
voor wie zich tot het uiterste inzet voor anderen:
om open ogen, dat ze zien waar hun taak een einde heeft,
om open ogen, dat ze ontvangen wat ook
hun gegund en gegeven wordt.

bidden we
voor wie staat op de grens van leven en dood:
om durf, bij de grens niet stil te staan,
om durf, los te laten, het aan U over te geven.

bidden we
voor onszelf, mensen van de dag:
dat we U herkennen, ver voor ons uit,
dat we U herkennen, U die ons draagt en helpt te dragen.

(Roel A. Bosch)

Stil gebed

Nodiging

Inzameling van de gaven:

Eerste collecte (zwarte zak): Stichting Roemeense Kinderhulp (IJsselstein): hulp aan kansarme kinderen in Sovata.

Tweede Collecte (groene zak): is bestemd voor het werk van de kerk.

Zingen van de apostolische geloofsbelijdenis (staande): Lied 340B

Beurtspraak:

v.: De harten omhoog naar God!

a.: *Als bloemen naar de zon!*

v.: Dank de HEER onze God!

a.: *Wij willen God danken!*

Tafelgebed (Dienstboek 28. 'Gij, louter licht'):

v.: Die wij kennen als een Vader,
die zichzelf ter sprake bracht
in een mensenkind,
een broeder -

a.: *U, louter licht
en bron van eeuwig leven,
wij zegenen U!*

v.: Want u hebt ons beschaamd
met uw goedheid, uw liefde.
U vult onze leegte met overvloed.
U roept ons tot leven met nieuwe namen.

a.: *U, louter licht
en bron van eeuwig leven,
wij zegenen U!*

v.: Zo vaak heeft uw liefde
al vrucht gezet in mensen;
met hen en met alles,
wat ademt van genade
zeggen wij hier:

a.: *U, louter licht
en bron van eeuwig leven,
wij zegenen U!*

v.: Wij zegenen U
om het hoge Woord van den beginne,
dit Licht in ons duister,
dit brood uit de hemel,
de Zoon naar uw hart,
gezonden opdat wij allen U kennen,
voorgoed zullen leven,
gekozen tot vrienden.

a.: *Hij, Licht uit Licht,
woord van den beginne,
Jezus Messias!*

v.: Hij, vrucht uit de schoot van uw volk Israël,
de wijnstok op wie wij allen zijn geënt.
Uw liefde voor Hem is de bron waaruit wij drinken.

Hij opent ons de ogen,
is het Licht dat ons vooruit gaat.

*a.: Hij, ware herder,
woord van den beginne,
Jezus Messias!*

We zingen: Lied 552:2

v.: Hij heeft zich gegeven, verloren als graan
gezaaid in de aarde, belofte van toekomst,
Hij was in de wereld, Hij stierf aan de nacht.
Geen grotere liefde:
zijn laatste adem gaf ons het leven.

Hij was als brood, gebroken, gedeeld,
levend brood:
zijn lichaam voor ons.
Hij werd onze beker,
een overvloed van bruiloftswijn:
zijn bloed voor ons.

Wij gedenken zijn dood, wij vieren het leven:
hier reiken wij elkaar wat Hij ons gaf.

*a.: Hij, Lam van God,
brood uit de hemel,
Jezus Messias!*

v.: Erfgenamen van zijn vrede,
wij, voorgoed genoemd zijn lichaam,
dat wij woning zijn voor U.
Dat wij ranken van zijn hart zijn, vruchten dragen,
die hemel en aarde verheugen.

*a.: U, louter licht
en bron van eeuwig leven,
wij zegenen U!*

We bidden het Onze Vader

We wensen elkaar de vrede van Christus toe

Nodiging om in de kring te komen staan. We gaan in een wijde kring rond het plein voor de eerste rij stoelen langs staan. De kring wordt achter de Avondmaalstafel en de spreekstoel langs gevormd. In de kring wordt ruimte gemaakt voor wie slecht ter been is of niet zo lang kan staan: zij kunnen op de eerste rij stoelen gaan zitten. Ga dan met de kring zó staan dat de zittende mensen opgenomen zijn in de kring. U kunt uw liturgie meenemen. Het uitdelen van brood begint bij het kruis en gaat dan twee kanten op richting Avondmaalstafel.

Het uitdelen van de wijn begint bij het kruis en ook halverwege de kring en gaat twee kanten op richting tafel. U geeft zelf de beker door aan degene naast u. Als u druivensap wilt, geeft u de wijnbeker gewoon door en maakt u aan de deler van druivensap duidelijk dat u graag druivensap ontvangt.

We blijven in de kring staan tot het einde van de dienst.

Uitdelingswoorden:

*Het brood,
dat wij breken en
aan elkaar geven,
vertelt ons,
dat Jezus zó voor ons gebroken is en
zich aan ons gegeven heeft
voor vergeving van zonde.*

Neem en eet!

*De beker met wijn -
daarmee belijden we
onze vreugde en dankbaarheid,
omdat Jezus zijn bloed vergoten heeft
tot vergeving van onze zonde.*

Neem en drink!

Gemeenschap van brood en beker (In de tinnen beker zit druivensap).
Tijdens de gemeenschap luisteren we naar orgelspel

Dankgebed

Afruimen van de Avondmaalstafel

Hiermee geven we de overgang naar de Goede Vrijdag aan. De tekenen van de aanwezigheid van de Heer in ons midden worden weggehaald. We kunnen ons dan helemaal concentreren op wat er op Goede Vrijdag gebeurt. Volgens de bijbelse tijdsrekening begint de dag met de eraan voorafgaande avond. Je kunt dus zeggen, dat de vrijdag daarom nu al begonnen is. Het is een stille dag. Tijd voor overdenking. Innerlijk stil zijn, want de Bruidegom wordt weggenomen uit ons menselijke midden: *Maar er komt een dag dat de bruidegom bij hen wordt weggehaald, en dan is het hun tijd om te vasten.* (Marcus 2:20).

AAN HET EINDE

Stille Zaterdag 20 april, 20.00 uur moet zijn: 22.00 uur
Paaswake o.l.v. ds. Irene van der Meulen m.m.v. het vocale Ontmoetingskwartet

We zingen (staande) slotlied: Lied 568A (3x)

We verlaten de kerk in stilte

Vieringen in de komende dagen:

Goede Vrijdag 19 april, 19.30 uur

Passie vesper o.l.v. ds. Irene van der Meulen: Het lijdensevangelie met koralen uit de Matthäus Passion van J.S. Bach m.m.v. het vocale Ontmoetingskwartet

Stille Zaterdag 20 april, 22.00 uur

Paaswake o.l.v. ds. Irene van der Meulen m.m.v. het vocale Ontmoetingskwartet

Eerste Paasdag 21 april, 10.00 uur

Viering o.l.v. ds. Peter van der Schans m.m.v. Wouter Mout op de trompet